

Súd: Najvyšší správny súd Slovenskej republiky
Spisová značka: 2Svk/11/2021
Identifikačné číslo spisu: 7019200337
Dátum vydania rozhodnutia: 29. júna 2023
Meno a priezvisko: JUDr. Marián Trenčan
Funkcia: predseda senátu, sudca spravodajca
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2023:7019200337.1

ROZSUDOK

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Mariána Trenčana a členov senátu JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD. a prof. JUDr. Juraja Vačoka, PhD., v právnej veci žalobcu (v kasačnom konaní sťažovateľ): Slovenský zväz ochrancov prírody a krajiny, Základná organizácia Košice 2013, so sídlom ulica Pokroku 7, 040 01 Košice, právne zastúpeného: JUDr. Roman Frnčo, advokát so sídlom Thurzova 5, 040 01 Košice, proti žalovanému: Okresný úrad Košice, odbor opravných prostriedkov, Komenského 52, 040 01 Košice, za účasti: 1/ Základná škola Jozefa Urbana, Jenisejská 22, 040 01 Košice, právne zastúpená: JUDr. Alena Rudohradská, advokátka so sídlom Rázusova 1, 040 01 Košice; 2/ Mesto Košice, Trieda SNP 48/A, 040 01 Košice 3/ Občianske združenie Nádej pre Sad Janka Kráľa, Švabinského 20, 851 01 Bratislava; o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. OU-KE-OOP3-2019/013776/VIC z 18.03.2019, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti právoplatnému rozsudku Krajského súdu v Košiciach, č. k. 7S/15/2019-68 z 12. mája 2021, ECLI:SK:KSKE:2021:7019200337.3, takto

rozhodol:

I. Kasačná sťažnosť sa zamieta.

II. Účastníkom konania sa právo na náhradu trov kasačného konania nepriznáva.

Odôvodnenie

I.

Priebeh a výsledky administratívneho konania

1. Okresný úrad Košice, odbor starostlivosti o životné prostredie, oddelenie ochrany prírody a vybraných zložiek životného prostredia (ďalej len „prvostupňový správny orgán“) rozhodnutím č. OU-KE-OSZP3-2018/039159 zo dňa 13.12.2018 (ďalej len „prvostupňové rozhodnutie“) podľa § 47 ods. 3 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o OpaK“) vydal ďalšiemu účastníkovi konania v 1. rade súhlas na výrub 37 ks drevín - stromov, druh topol čierny „Italica“, rastúcich na tam špecifikovanej parcele vo vlastníctve Mesta Košice nachádzajúcej sa v areáli základnej školy v katastrálnom území Q.. Zároveň podľa ustanovenia § 82 ods. 12 zákona o OPaK určil bližšie podmienky vykonania výrubu s termínom uskutočnenia od

01.01.2018 do 31.12.2020 a podľa ustanovenia § 48 ods. 1 zákona o OPaK uložil žiadateľovi povinnosť uskutočniť do 31.12.2020 náhradnú výsadbu 37 ks stromov, druh hrab obyčajný, na tam špecifikovanom pozemku vo vlastníctve Mesta Košice.

2. Rozhodnutím č. OU-KE-OOP3-2019/013776/VIC zo dňa 18.03.2019 (ďalej „preskúmané rozhodnutie“ alebo „napadnuté rozhodnutie“) žalovaný zamietol odvolanie sťažovateľa a ďalšieho účastníka konania v 3. rade a potvrdil prvostupňové rozhodnutie, pričom sa stotožnil so všetkými skutkovými aj právnymi závermi prvostupňového orgánu. Ako nedôvodné vyhodnotil námietky oboch odvolateľov týkajúce sa zohľadňovania spoločenskej hodnoty drevín pri rozhodovaní o výsadbe a ukladaní povinnosti vykonať náhradnú výsadbu. V tejto súvislosti zdôraznil, že rozsah náhradnej výsadby nie je definovaný ani v dotknutom ustanovení § 48 ods. 1 zákona o OPaK, ani vo vyhláske Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky, ktorou sa vykonáva zákon o OPaK (ďalej len „vykonávacia vyhláška“). Podľa žalovaného prvostupňový správny orgán čo najpresnejšie zistil skutkový stav veci, pričom pri posudzovaní požiadavky na výrub uvedených drevín kládol dôraz na náležité zhodnotenie objektívnej potreby a nutnosti výrubu stromov v areáli školy. Súhlas na výrub drevín pritom udelil po posúdení ekologických a estetických funkcií drevín, vplyvov na zdravie človeka so súhlasom vlastníka (správcu) a po vyznačení drevín určených na výrub. Uložením povinnosti náhradnej výsadby prvostupňový správny orgán sledoval zabezpečenie optimálneho rozvoja novovysadených drevín i využívanie školského ihriska. Podľa žalovaného bola v konaní jednoznačne preukázaná opodstatnenosť dôvodov žiadateľom navrhovaného výrubu (nebezpečenstvo ohrozenia života, zdravia a majetku v dôsledku chorobného stavu a zníženej fyziologickej odolnosti stromov), a prvostupňový správny orgán podľa žalovaného dôvodne a správne uzavrel, že s ohľadom na výšku, vek a celkový zdravotný stav by alternatívnym, menej invazívnym riešením nebol ani zdravotný, ani iný orez. V tomto prípade bolo podľa žalovaného nesporným, že stromy navrhované na výrub predstavovali bezprostredné ohrozenie zdravia alebo života človeka a bezprostrednú hrozbu vzniku značnej škody na majetku podľa § 17 ods. 7 vykonávacej vyhlášky. Žalovaný uzavrel, že pri posudzovaní žiadosti prvostupňový správny orgán správne vychádzal z vlastných zistení, ktoré boli výsledkom miestnej ohliadky, a nie zo žiadateľom predloženej vypočítanej spoločenskej hodnoty drevín. Rovnako pri rozhodovaní o náhradnej výsadbe podľa žalovaného odôvodnene zohľadnil skutočnosť, že dotknutý pozemok je školským ihriskom a rozsiahlejšia náhradná výsadba by z dôvodu nevhodných rastových podmienok spôsobila jej prehustenosť a bola by prekážkou v intenzívnejšom využívaní školského ihriska.

II.

Konanie pred správnym súdom

3. Proti preskúmanému rozhodnutiu podal sťažovateľ v zákonnej lehote správnu žalobu na Krajský súd v Košiciach (ďalej „správny súd“ alebo „krajský súd“) a navrhol jeho zrušenie a vrátenie veci žalovanému na ďalšie konanie.

4. Sťažovateľ mal za to, že žalovaný nesprávne zistil skutkový stav, odôvodňujúc uvedené existujúcim rozporom medzi vypočítanou spoločenskou hodnotou vyrúbaných stromov a spoločenskou hodnotou uloženou náhradnej výsadby. V tejto súvislosti namietal arbitrárnosť výkladu ustanovenia § 48 ods. 1 zákona o OPaK zo strany žalovaného, ktorý má vybočovať z medzí zákonom prípustnej správnej úvahy. Svoju voľnosť výkladu vzhladol v neprimeranosti spoločenskej hodnoty stromov, ktoré majú byť vyrúbané (118.454,88 eur) voči spoločenskej hodnote nariadenej náhradnej výsadby (2.042,40 eur). Formuloval presvedčenie, že v danom prípade mal žalovaný vykladať dotknuté ustanovenie zákona o OPaK tak, že mal uložiť náhradnú výsadbu, ktorú je možné realizovať a zároveň rozdiel medzi spoločenskou hodnotou vyrúbaných stromov a spoločenskou hodnotou výsadby uložiť popri náhradnej výsadbe ako finančnú náhradu. Žalovaným uplatnený výklad podľa neho vytvára absurdný záver, že uloženie povinnosti náhradnej výsadby v akomkoľvek rozsahu (čo i len jeden strom) možno považovať za primerané.

5. Krajský súd správnu žalobu sťažovateľa zamietol. Konštatoval, že napadnuté rozhodnutie, ako aj prvostupňové rozhodnutie sú riadne odôvodnené, obsahujú všetky náležitosti tak, ako to vyžaduje Správny poriadok a zákon o OPaK, a zároveň je z nich možné jednoznačne vyvodiť správnu úvahu, ktorou sa správne orgány riadili pri ich vydávaní. Zistený skutkový stav vychádzajúci z vykonanej miestnej ohliadky, ako aj vyjadrení účastníka konania, považoval za dostatočný na riadne posúdenie

veci. Ku kľúčovej otázke výkladu ustanovenia § 48 ods. 1 zákona o OPaK v prvom rade uviedol, že dotknuté ustanovenie slúži na špecifikáciu prípadov, v akých sa ukladá náhradná výsadba drevín a definuje príjemcu finančnej náhrady a spôsob jej použitia. Ďalej vychádzajúc zo samotnej dikcie ustanovenia zdôraznil, že toto prioritne stanovuje povinnosť uloženia náhradnej výsadby a iba v prípade, ak nemožno túto uložiť, je orgán ochrany prírody povinný uložiť finančnú náhradu do výšky spoločenskej hodnoty drevín. Z uvedeného nevyplýva povinnosť uložiť súčasne aj náhradnú výsadbu, aj finančnú náhradu do výšky rozdielu medzi spoločenskou hodnotou vyrúbaných drevín a spoločenskou hodnotou náhradnej výsadby.

6. Správny súd nadväzujúc na okolnosti prípadu podotkol, že prvostupňovým orgánom bola uložená náhradná výsadba, nakoľko bola možná (tak ako to predpokladá § 48 ods. 1 OPaK) a formuloval v tejto súvislosti záver, že táto bola adekvátne a zohľadňujúca skutočnosť, že dotknutý pozemok, na ktorom sa náhradná výsadba uskutoční, je školským ihriskom, a rozsiahlejšia náhradná výsadba by z dôvodu nevhodných rastových podmienok spôsobila jej prehustenosť a bola by prekážkou v intenzívnejšom využívaní školského ihriska. Správny súd v tejto súvislosti objasnil, že nemožno stotožňovať hodnotu vyrúbaného stromu, ktorý na hodnote nadobudol vekom a starostlivosťou oň s hodnotou stromu nižšieho veku určeného na náhradnú výsadbu. Išlo by tak o mechanické porovnávanie spoločenskej hodnoty drevín určených na výrub a spoločenskej hodnoty náhradnej výsadby, ktoré samo osebe nezohľadňuje skutočnosť, že povinná osoba bude zabezpečovať starostlivosť o novovysadené dreviny a ich spoločenská hodnota bude v dôsledku zveľadňovania postupne narastať.

III.

Kasačná sťažnosť, stanoviská

A/

7. Žalobca (sťažovateľ) podal proti rozsudku v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť. Dôvodil tým, že krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci. Navrhol napadnutý rozsudok zrušiť a vrátiť vec správne mu súdu na ďalšie konanie.

8. V sťažnostných bodoch namietal, že:

- výklad krajského súdu a žalovaného vo vzťahu k ustanoveniu § 48 ods. 1 zákona o OPaK považuje za svojvoľný a vymykajúci sa mantinelom prípustnej správnej úvahy. Nesprávnosť takéhoto výkladu vedie k prehnanému právne formalizmu a zjavne nespravodlivým záverom,
- nie je naplnený účel predmetného ustanovenia (ochrana drevín), ak je spoločenská hodnota stromov, ktoré majú byť vyrúbané, nepomerne násobne väčšia ako spoločenská hodnota nariadenej náhradnej výsadby. Túto tak práve z hľadiska spoločenskej hodnoty nemožno považovať za primeranú,
- žalovaný mal za daných okolností simultánne uložiť náhradnú výsadbu spolu s finančnou náhradou predstavujúcou rozdiel medzi spoločenskou hodnotou vyrúbaných stromov a spoločenskou hodnotou náhradnej výsadby. Opačný výklad je absurdný, keď podľa neho má okresný úrad možnosť akúkoľvek náhradnú výsadbu považovať za primeranú (tým pádom napr. aj výsadbu jedného stromu za sto vyrúbaných vzácnych stromov),
- finančná náhrada slúži ako prevencia toho, aby sa povoľovanie vyrubovania stromov stalo samozrejmosťou, pričom správny orgán je za každých okolností povinný zaoberať sa primeranosťou náhradnej výsadby, k čomu v danom prípade nedošlo.

Podaním zo dňa 25.02.2022 označeným ako doplnenie kasačnej sťažnosti poukazuje sťažovateľ na stanovisko Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky, ktoré ako ústredný orgán štátnej správy na podklade žiadosti vyjadrilo právny názor, že orgán ochrany prírody môže v rozhodnutí uložiť povinnosť uskutočniť náhradnú výsadbu a zároveň aj finančnú náhradu, to však za podmienky, že výška nákladov náhradnej výsadby spolu s výškou finančnej náhrady neprekročí celkovú spoločenskú hodnotu drevín určených na výrub. Uvedené je pritom predmetom správnej úvahy príslušného orgánu ochrany prírody a krajiny. Sťažovateľ sa odkazujúc na ono stanovisko domnieva, že ním prezentovaný výklad týkajúci sa možnosti kombinovať uloženie náhradnej výsadby s finančnou náhradou pri povoľovaní výrubu drevín, je správny.

B/

9. Žalovaný vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti uvádza, že v prípade uloženia povinnosti náhradnej výsadby je určovanie spoločenskej hodnoty dreviny samoučelné a nemá zmysel, nakoľko negatívne

následky výrubu sú eliminované práve touto náhradnou výsadbou, o ktorej rozhodne príslušný orgán ochrany prírody a krajiny na základe zisteného skutkového stavu. Meradlom pre posudzovanie primeranosti uloženej náhradnej výsadby nemôže byť iba mechanické porovnanie s vypočítanou spoločenskou hodnotou vyrúbaných drevín. Je potrebné, rovnako ako v posudzovanej veci, prihliadať aj na iné okolnosti - napr. osobu žiadateľa, geografické podmienky a charakter pozemku, na ktorom sa náhradná výsadba nariaďuje, ako aj na iné špecifické okolnosti toho-ktorého prípadu. Uplatnenie sťažovateľom predostretej interpretácie ustanovenia § 48 ods. 1 zákona o OPaK by si vyžadovalo zmenu príslušných ustanovení onoho zákona, táto by však bezpochyby mala výrazne negatívny finančný dopad na bežných občanov. Nadväzujúc na kasačnú námietku o tom, že akceptáciou výkladu žalovaného možno akúkoľvek náhradnú výsadbou považovať za primeranú, a to aj v prípade ak by sa výsadbou jedného stromu nahrádzalo sto vyrúbaných vzácných stromov, žalovaný podotýka, že ani v prípade náhradnej výsadby za vyrúbaný chránený strom zákon o OPaK neodvodzuje rozsah tejto výsadby od spoločenskej hodnoty daných vzácných stromov. Opätovne pripomína, že výrub všetkých topoľov v areáli školského ihriska bol odôvodnený zásadnými skutkovými zisteniami - prestarnutosť stromov, plytká koreňová sústava, ich alergénny charakter a vysoký predpoklad ohrozenia života, zdravia a majetku v dôsledku uvedených vlastností v spätosti s lokalitou umiestnenia stromov. V danej súvislosti žalovaný vyjadril osobitný dôraz na skutočnosť spočívajúcu v značnom riziku ohrozenia života osôb pri ponechaní týchto stromov v areáli školského areálu, pričom tento záujem podľa jeho názoru už prima facie prevažuje nad záujmom na zachovaní uvedených stromov ako súčasti životného prostredia občanov mesta. Považuje preto za absurdné a nenáležité argumentovať v prípade výrubu takýchto drevín ich vysokou spoločenskou hodnotou a ochranou životného prostredia. Kasačnú sťažnosť navrhuje zamietnuť ako nedôvodnú.

C/

10. Účastník konania v 1. rade (žiadateľ), zastúpený advokátom, vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti uvádza, že správnu úvahu žalovaného v súvislosti s udelením súhlasu na výrub drevín, ako aj uložením povinnosti zabezpečiť náhradnú výsadbou, považuje za zákonnú a plne legitímnu. Zdôrazňuje, že pojem primeranosť náhrady výsadby drevín je potrebné posudzovať s ohľadom na konkrétnu situáciu, ktorá je vo veci samej taká, že stromy, ktorých spoločenská hodnota je deklarovaná vo výške 118.454,88 eur, sú stromy prestárle, so zníženou fyziologickou odolnosťou suchých konárov a zníženou stabilitou s rizikom rozštípenia či vyvrátenia časti stromu, a týmto ohrozujú život, zdravie a majetok osôb. Je preto neadekvátne posudzovať spoločenskú hodnotu 40-ročných stromov bez prihliadnutia na riziko, ktoré svojou existenciou predstavujú. Požiadavku na primeranosť náhradnej výsadby je podľa účastníka konania v 1. rade potrebné posudzovať i v kontexte toho, že stromy sa nachádzajú na školskom ihrisku, ktoré má slúžiť predovšetkým na didakticko-edukačné účely. Uvedené považuje za kľúčový aspekt posudzovania kritéria „primeranosti“, nakoľko uloženie náhradnej výsadby vo väčšom rozsahu by automaticky znemožnilo efektívne využívanie dotknutého priestranstva. Zároveň podotýka, že zo znenia ustanovenia § 48 ods. 1 zákona o OPaK je zrejmé, že inštitút náhradnej výsadby a inštitút finančnej náhrady nie je možné kumulovať, a buď sa aplikuje náhradná výsadba alebo pri objektívnej nemožnosti jej realizácie pristúpi správny orgán k uloženiu finančnej náhrady do výšky spoločenskej hodnoty dreviny. Kasačnú sťažnosť navrhuje zamietnuť ako nedôvodnú.

D/

11. Účastník konania v 2. rade (vlastník pozemku) vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti uvádza, že sa v celom rozsahu stotožňuje s obsahom napadnutého rozsudku. Ako podstatu sporu identifikoval posúdenie toho, akým spôsobom majú orgány ochrany prírody a krajiny pristupovať k určovaniu náhradnej výsadby, resp. k určovaniu finančnej náhrady v rámci konania o vydanie súhlasu s výrubom drevín. V ďalšom texte sa pridrižiava argumentácie obsiahnutej vo vyjadrení k správnej žalobe. Zároveň v nadväznosti na obsah kasačných námietok zdôrazňuje, že zákon o OPaK neoperuje s pojmom „spoločenská hodnota náhradnej výstavby“, preto ani nie je zo strany sťažovateľa dôvodným odvolávať sa na ňu. Na záver podotýka, že námietka sťažovateľa o nevyhnutnosti zaujatia iného prístupu pri určovaní finančnej náhrady za vyrúbané stromy z dôvodu rastúcej naliehavosti otázky životného prostredia, z pohľadu platnej legislatívnej úpravy neobstojí. Kasačnú sťažnosť navrhuje zamietnuť ako nedôvodnú.

IV.

Citácie dotknutých právnych predpisov

Podľa ustanovenia § 48 ods. 1 zákona o OPaK orgán ochrany prírody uloží žiadateľovi v súhlase na výrub dreviny povinnosť, aby uskutočnil primeranú náhradnú výsadbu drevín na vopred určenom mieste, a to na náklady žiadateľa; uprednostňuje pritom geograficky pôvodné a tradičné druhy. Ak žiadateľ nie je vlastníkom pozemku, na ktorom sa náhradná drevina vysadila, môže mu orgán ochrany prírody uložiť i starostlivosť o ňu, najviac však na dobu troch rokov. Ak nemožno uložiť náhradnú výsadbu, orgán ochrany prírody uloží finančnú náhradu do výšky spoločenskej hodnoty dreviny (§ 95). Orgán ochrany prírody uloží povinnosť zaplatiť finančnú náhradu aj tomu, kto vyrúbал dreviny bez súhlasu, a to do výšky spoločenskej hodnoty dreviny.

Podľa ustanovenia § 17 ods. 7 vykonávacej vyhlášky pod bezprostredným ohrozením zdravia alebo života človeka alebo pod bezprostrednou hrozbou vzniku značnej škody na majetku sa rozumie taký stav, ktorý je vyvolaný najmä nepredvídateľnou alebo neodvratiteľnou udalosťou nezávislou od ľudskej vôle, s ktorou sa spájajú následky týkajúce sa ohrozenia zdravia alebo života človeka alebo hrozby vzniku značnej škody na majetku. Ide najmä o úder blesku, povodeň, zemetrasenie, smršť, zosuv pôdy a eróziu, ako aj o suché a odumreté stromy nachádzajúce sa na miestach, kde môžu ohroziť zdravie alebo život človeka alebo spôsobiť značnú škodu na majetku.

V. Právne závery kasačného súdu

12. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky ako súd kasačný (ďalej aj „kasačný súd“) preskúmal napadnutý rozsudok v medziach sťažnostných bodov (§ 438 ods. 2, § 445 ods. 1 písm. c), ods. 2 SSP), pričom po zistení, že kasačná sťažnosť bola podaná oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 442 ods. 1, § 443 ods. 1 SSP) a že ide o rozhodnutie, proti ktorému je kasačná sťažnosť prípustná (§ 439 ods. 1 SSP), zohľadniac § 455 SSP nenariadil pojednávanie a po neverejnej porade senátu jednomyseľne dospel k záveru, že kasačná sťažnosť nie je dôvodná, a preto ju podľa § 461 SSP zamietol týmto rozsudkom, ktorý po predchádzajúcom zverejnení termínu verejne vyhlásil dňa 29. júna 2023.

13. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky primárne v medziach kasačnej sťažnosti ako kasačný súd preskúmal rozsudok krajského súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, najmä z toho pohľadu, či kasačné námietky sťažovateľa sú spôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého rozsudku krajského súdu. Pretrvávajúcim ťažiskom tvrdení sťažovateľa v doterajšom administratívnom aj súdnom konaní je predovšetkým otázka výkladu ustanovení zákona o OPaK (najmä citovaného ustanovenia § 48 ods. 1) vo vzťahu k udeľovaniu súhlasu na výrub drevín a s tým súvisiacej povinnosti uskutočnenia náhradnej výsadby, resp. uloženia finančnej náhrady.

14. Sťažovateľ vidí nesprávne právne posúdenie krajského súdu v akceptácii výkladu žalovaného o nemožnosti kumulácie nariadenia náhradnej výsadby a finančnej náhrady v konaní o udelení súhlasu na výrub drevín.

15. Kasačný súd po preskúmaní veci uvádza, že jazykový a gramatický výklad ustanovenia § 48 ods. 1 zákona o OPaK jednoznačne svedčí o tom, že zákonodarca v prípade udelenia súhlasu na výrub drevín prioritizoval uloženie povinnosti náhradnej výsadby pred uložením finančnej náhrady za takýto výrub. S „kompenzáciou“ výrubu drevín formou peňažnej náhrady zákon výslovne počíta až v prípade, že náhradnú výsadbu nemožno uložiť, a to spravidla ak je vzhľadom na okolnosti toho-ktorého prípadu náhradná výsadba nerealizovateľná (napr. neexistencia vhodného pozemku, špecifické podmienky prostredia, v ktorom sa má výrub realizovať), prípadne ak nie je z hľadiska naplnenia účelu onoho ustanovenia zákona vhodná či primeraná. Finančnú náhradu možno podľa aplikovaného zákona uložiť aj v prípade, ak dôjde k výrubu dreviny bez súhlasu orgánu ochrany prírody a krajiny. Maximálna výška finančnej náhrady je pritom vždy limitovaná spoločenskou hodnotou drevín, ktorých výrub sa jedná.

16. Posudzovanie vhodnosti a primeranosti náhradnej výsadby, resp. nutnosti uloženia finančnej náhrady, je predmetom vyhodnocovania v rámci správnej úvahy orgánu ochrany prírody a krajiny. Správna úvaha resp. voľná úvaha správneho orgánu vyjadruje určitý stupeň samostatného uváženia pri rozhodovaní, ktoré správne orgánu umožňuje v medziach zákona prijať/vydať také rozhodnutie, aké uzná za najvhodnejšie, a to s prihliadnutím na konkrétne okolnosti prípadu (por. napr. rozsudok

Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 9Sžsk/50/2017 z 28. marca 2018). Ide teda o právomoc, na základe ktorej má správny orgán istý stupeň slobody pri prijímaní rozhodnutia, pričom si môže vybrať z viacerých právne prijateľných riešení jedno, ktoré pokladá za najvhodnejšie. Podrobiť správne uváženie súdnemu prieskumu je možné iba vtedy, ak správny orgán buď prekročil zákonom stanovené medze tohto uváženia, alebo voľné uváženie zneužil (§ 27 ods. 2 SSP). Použitie správnej úvahy pritom musí byť v súlade so zásadami logického uvažovania.

17. V danom prípade krajský súd postupoval správne, keď nevidel chybu v aplikácii citovaných ustanovení zo strany žalovaného, ktorý v spojení so správnym orgánom prvého stupňa spolu s povolením výrubu 37 stromov (topoľov) uložil vlastníčkovi pozemku povinnosť náhradnej výsadby takého istého počtu iných vhodných drevín (hrabov). Nebolo sporu o to, že náhradná výsadba bola realizovateľná, pričom stanovený rozsah výrubu a náhradnej výsadby zohľadňoval požiadavku primeranosti vzhľadom na zdravotný stav stromov v kontexte existencie bezprostredného ohrozenia života, zdravia a majetku osôb, podmienky daného prostredia, ako aj charakter využitia dotknutého pozemku (školské ihrisko). Sťažovateľ v kasačnej sťažnosti neuviedol nič, čím by relevantným spôsobom opodstatnil svoju námietku o prekročení zákonom stanovených medzí správnej úvahy zo strany žalovaného.

18. Pokiaľ ide o interpretáciu sporného ustanovenia, jeho dikcia pri zohľadnení jeho účelu podľa názoru kasačného súdu nepripúšťa výklad predostretý sťažovateľom. Z hľadiska vymedzenia sťažnostných bodov preto niet dôvodu považovať právne posúdenie krajského súdu, ani postup orgánov ochrany prírody v konaní o povolení výrubu drevín, za príliš formalistické, či aplikujúce striktné jazykový výklad príslušných ustanovení, ako sa domnieva sťažovateľ. Formalizmom zaiste nie je postup orgánu verejnej moci v intenciách textu zákona, ak je tento v posudzovaných otázkach jasný a bezrozporný. Sťažovateľova interpretácia ustanovenia § 48 ods. 1 zákona o OPaK, v zmysle ktorej by rozdiel spoločenskej hodnoty drevín určených na výrub a hodnoty náhradnej výsadby mal tvoriť výšku finančnej náhrady pre žiadateľa, nenachádza oporu v jeho znení. Sťažovateľ tvrdí nielen to, že inštitút náhradnej výsadby a finančnej náhrady sa má aplikovať simultánne, ale formuluje presvedčenie, že ich vzájomnou kumuláciou je potrebné v súhrne dosiahnuť spoločenskú hodnotu drevín určených na výrub, a to vychádzajúc aj z údaju o spoločenskej hodnote nariadenej náhradnej výsadby; s takýmto pojmom však zákon o OPaK ani iné súvisiace predpisy neoperujú. Kasačný súd v zhode so správnym súdom považuje za neprimerané vôbec narábať s údajom o vyčíslení hodnoty stromov určených na náhradnú výsadbu, nakoľko táto nikdy nemôže zohľadňovať skutočnosť, že povinná osoba bude zabezpečovať starostlivosť o novovysadené dreviny a ich spoločenská hodnota bude až v dôsledku tohto zveľaďovania postupne narastať.

19. Sťažovateľ upozorňuje na absurdnosť výkladu zákona, podľa ktorého by mohla náhradná výsadba jedného stromu postačovať na kompenzáciu výrubu 100 zdravých stromov. Takáto interpretácia zákona však v konaní použitá nebola. Ako alternatívu sťažovateľ ponúka podobne iracionálny výklad založený len na počtoch. Jeho dôsledkom by veľmi pravdepodobne bolo neprípustné oddľaťovanie výrubu prestarnutých alebo chorých stromov, ktorých stav by mohol ohrozovať zdravie ľudí či majetok, z dôvodu predpokladanej ľarchy nákladov spojených s finančnou náhradou za výrub. Takáto mechanická interpretácia nezohľadňuje potrebnú rovnováhu medzi verejnými záujmami na ochrane prírody, ale aj na ochrane života, zdravia a majetku a oprávnenými záujmami jednotlivcov a komunit. Kľúčovou je tu primeranosť náhradnej výsadby za dreviny, ktoré je nutné vyrúbať, pričom kasačný súd pripúšťa, že ak by primerané riešenie nebolo možné dosiahnuť len náhradnou výsadbou, bolo by možné v záujme naplnenia účelu zákona uvažovať i o kumulácii náhradnej výsadby a finančnej náhrady.

20. Práve primeranosti sa v kasačnej sťažnosti dovoľáva sťažovateľ tvrdiac, že k náhradnej výsadbe 37 hrabov za výrub 37 topoľov je treba uložiť žiadateľovi povinnosť ďalšej finančnej náhrady. Svoje tvrdenia o však neopiera o žiadne konkrétne argumenty, pre ktoré je určená náhradná výsadba neprimeraná; neuvádza, aká je jeho predstava o rozsahu zákonom preferovanej náhradnej výsadby a o čo ju opiera. V tomto smere kasačný súd nemal na základe čoho preskúmať záver krajského súdu vo veci prípadného vybočenia žalovaného z medzí prípustnej správnej úvahy. Kasačný súd súhlasí, že i finančná náhrada môže slúžiť ako prevencia toho, aby sa povoloňovanie výrubu stromov stalo samozrejmosťou, avšak je treba znovu zdôrazniť, že sťažovateľ neponúkol v kasačnom konaní žiadne relevantné argumenty, pre ktoré by mal byť postup orgánov ochrany prírody, ktorého zákonnosť potvrdil i krajský súd, v rozpore so zákonom chránenými záujmami.

21. Sťažovateľ vo svojom podaní doručenom kasačnému súdu niekoľko mesiacov po podaní kasačnej sťažnosti poukázal na stanovisko Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky, ktoré ako ústredný orgán štátnej správy v oblasti ochrany prírody a krajiny vyjadrilo právny názor, že orgán ochrany prírody a krajiny môže v rozhodnutí uložiť povinnosť uskutočniť náhradnú výsadbu a zároveň aj finančnú náhradu, to však za podmienky, že výška nákladov náhradnej výsadby spolu s výškou finančnej náhrady neprekročí celkovú spoločenskú hodnotu drevín určených na výrub. Kasačný súd z vyššie opísaných dôvodov i napriek jasnej dikcii aplikovaného ustanovenia § 48 ods. 1 zákona o OPaK nemá dôvod s výkladom zákona zo strany ministerstva pre prípad výnimočných situácií nesúhlasiť, podotýka však, že takýto výklad nie je pre súdy právne záväzný a má len orientačný charakter.

22. Kasačný súd má za to, že krajský súd sa posudzovanou vecou dôsledne zaoberal, vysporiadal sa s podstatnými námietkami sťažovateľa a vyvodil správne skutkové aj právne závery, ktoré náležite aj odôvodnil, pričom dospel k správnym záverom o zákonnosti preskúmaného rozhodnutia. Na základe uvedených zistení a úvah kasačný súd nepovažuje sťažnostné body kasačnej sťažnosti za opodstatnené a preto rozhodol podľa § 461 SSP o zamietnutí kasačnej sťažnosti.

23. O trovách kasačného konania rozhodol kasačný súd s poukazom na § 467 ods. 1 SSP v spojení s § 167 ods. 1 a § 168 SSP tak, že žalobcovi nárok na náhradu trov kasačného konania nebol priznaný z dôvodu jeho neúspechu v kasačnom konaní a žalovanému nárok na náhradu trov konania vrátane kasačného zo zákona nevyplýva. Ďalším účastníkom konania kasačný súd náhradu trov kasačného konania podľa § 467 ods. 1 SSP v spojení s § 169 SSP nepriznal, nakoľko im v kasačnom konaní nebola uložená povinnosť, s plnením ktorej by im trovy kasačného konania vznikli a nezhliadol dôvody osobitného zreteľa, ktoré by odôvodňovali priznanie náhrady trov konania.

24. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0 (§ 139 ods. 4 prvá veta SSP).

Poučenie :

Proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok n i e j e prípustný.